

ญี่ปุ่น กับ

RCEP

นายตรกรวิทย์ มิ่งขวัญ
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ญี่ปุ่น กับ RCEP

โดย นายตรกรวิทย์ มิ่งขวัญ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี สำนักงานภาษาต่างประเทศ

บทนำ

หนึ่งในกระแสความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สร้างแรงกระเพื่อมในระดับภูมิภาคและระดับโลกมากที่สุดขณะนี้ จะเป็นอย่างอื่นเสียไม่ได้คือ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค หรือ RCEP-Regional Comprehensive Economic Partnership หรือ อาร์เซ็ป ระหว่าง ๑๐ ชาติสมาชิกอาเซียน และ ๕ ประเทศคู่เจรจา รวม ๑๕ ประเทศ ซึ่งบรรลุข้อตกลงลงนามเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ผ่านระบบการประชุมแบบออนไลน์ ถือเป็น การปิดฉากการเจรจาที่มีมายาวนานกว่า ๘ ปี นับตั้งแต่เริ่มเจรจากรั้งแรกอย่างเป็นทางการในการประชุมอาเซียนที่ประเทศกัมพูชาเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยเป็นความตกลงที่จะสร้างเขตการค้าเสรีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกที่ครอบคลุมจำนวนประชากรรวมคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรโลก และมีจีดีพีรวมคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของจีดีพีโลก ภายใต้ความตกลงทั้งสิ้น ๒๐ บท ซึ่งส่งผลให้มีการยกเลิกอัตราภาษีศุลกากรต่อหมวดสินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าทางการเกษตร ป่าไม้และประมง โดยรวมสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๙๑ โดยการจัดระเบียบกฎศุลกากรคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศคู่เจรจาที่ได้ร่วมลงนามครั้งนี้ได้แสดงความเห็นเชิงบวกและมองเห็นทิศทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นภายใต้การนำรัฐบาลชุดใหม่ของโยชิฮิเดะ ซูงะ นายกรัฐมนตรี ดังจะกล่าวต่อไป

๑. มุมมองของญี่ปุ่นกับ RCEP

สำนักข่าวเอ็นเอชเคแห่งประเทศญี่ปุ่น (NHK, 2020a) ได้เปิดเผยคำกล่าวของนายโยชิฮิเดะ ซูงะ นายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าร่วมลงนามข้อตกลง RCEP ว่า ญี่ปุ่นเป็นประเทศแกนนำสำคัญที่พยายามเสริมสร้างความเข้มแข็งและรักษาระบบการค้าเสรีที่หลากหลายมิติด้วยการขยายเขตการค้าที่เป็นธรรมและเสรีอย่างกลมกลืนกันเป็นหนึ่งเดียว โดยที่ RCEP ไม่เพียงแต่จะปรับปรุงช่องทางการเข้าถึงตลาดสินค้าและบริการเท่านั้น แต่ยังมีส่วนในการจัดระเบียบกฎกติกาเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา การติดต่อจัดการการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้ง ส่งเสริมการค้าและลงทุนในภูมิภาค และส่งเสริมการสร้างศักยภาพของโซ่อุปทานหรือ supply chain* นอกจากนี้ ยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการผลักดันการค้าเสรีที่มีมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ประชาชนยังคงมีความท้อแท้สิ้นหวังจากสภาพเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ก็ตาม อีกทั้ง RCEP สำหรับญี่ปุ่นแล้วจะเป็นความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจครั้งแรกกับสาธารณรัฐเกาหลีหรือเกาหลีใต้ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าลำดับที่ ๓ และจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ที่สุด โดยที่รัฐบาลญี่ปุ่นจะเร่งดำเนินการเรื่องกฎระเบียบและขั้นตอนในส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นเพื่อให้เกิดผลใช้บังคับภายในประเทศโดยเร็วต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยเชื่อมั่นว่า RCEP จะนำไปสู่การขยายปริมาณการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าเกษตร ป่าไม้และประมงอย่างใหญ่หลวงไปยังภูมิภาคเอเชีย และเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างกฎกติกาทางเศรษฐกิจที่ยุติธรรมและเสรีในภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม ยังมีความกังวลเกี่ยวกับการมีอยู่ของจีนที่ครองสัดส่วนการตลาดที่จะมีขนาดใหญ่ที่สุดในกลุ่มประเทศข้อตกลง RCEP จากการที่อินเดียชะลอการลงนามในครั้งนี้ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่สภาพการค้าภายในภูมิภาคเอเชียจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นต้องการให้อินเดียเข้าร่วมลงนามในข้อตกลงฉบับนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากและเป็นตลาดสินค้าขนาดใหญ่ โดยสนับสนุนแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจที่ว่า “มหาสมุทรอินเดียที่เปิดกว้างอย่างอิสระ” ซึ่งมีค่านิยมร่วมกันเรื่องหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตย พร้อมกับการกระตุ้นการจัดตั้งธุรกิจญี่ปุ่นในอินเดีย อย่างไรก็ตาม อินเดียมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่สินค้านำเข้าจากจีนไหลทะลักมากขึ้นซึ่งขาดดุลทางการค้าอยู่ในขณะนี้ การที่อินเดียตัดสินใจไม่เข้าร่วมลงนาม RCEP ทำให้สัดส่วนประชากรในเขตการค้าเสรีลดลงเป็นร้อยละ ๓๐ จากเดิมที่คาดการณ์ประมาณร้อยละ ๕๐ ของประชากรโลก และจีดีพีลดลงร้อยละ ๓ ซึ่งสร้างความกังวลเกี่ยวกับอิทธิพลของจีนซึ่งครองตลาดขนาดใหญ่มีมากขึ้น โดยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่มีมาแต่แรกในการขยายโอกาสทางธุรกิจญี่ปุ่นทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาคหรือประเทศอื่นโดยมีอินเดียเป็นศูนย์กลาง ซึ่งญี่ปุ่นยังคงไม่ละความพยายามในการทำให้อินเดียหันกลับมาร่วมข้อตกลงอีกครั้ง พร้อมรักษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ต่อกันและพัฒนาร่วมกันต่อไป

ในขณะที่สหรัฐอเมริกามุ่งนโยบาย “อเมริกาต้องมาก่อน” และแนวคิดอนุรักษนิยมของทรัมป์ที่เพิ่มสูงขึ้น แต่นายโจ ไบเดน ซึ่งประกาศชัยชนะเลือกตั้งประธานาธิบดีคนใหม่กลับมีมุมมองในการปรับเปลี่ยนนโยบายที่แข็งแกร่งของทรัมป์ซึ่งใช้วิธีการกำหนดภาษีศุลกากรในอัตราที่สูงกับประเทศอื่น อย่างไรก็ตาม ยังมีความกังวลว่าสหรัฐอเมริกาจะถูกโดดเดี่ยวจาก ๑๕ ประเทศหลังจากลงนามความตกลง RCEP

ส่วนจีนยังคงมองว่าถึงแม้ว่านายโจ ไบเดน จะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี แต่ท่าทีของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อจีนยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก และจีนต้องการป้องกันการโดดเดี่ยวจากประชาคมโลก โดยจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์และข้อผูกพันทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านท่ามกลางความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับต่างประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับเหตุการณ์ในฮ่องกงให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ

๒. RCEP “ความหมายที่ยิ่งใหญ่และสำคัญต่อญี่ปุ่น”

๒.๑ การยกเลิกอัตราภาษีศุลกากรสินค้าส่งออกของญี่ปุ่น

หลังจากที่ญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามความตกลง RCEP ถือเป็นก้าวสำคัญที่มีความหมายต่อเศรษฐกิจและการค้าของญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากความตกลงฉบับนี้จะสร้างเขตการค้าเสรีที่มีขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมประชากรในภูมิภาคเอเชียคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรโลก และมีจีดีพีรวมคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของจีดีพีโลก ซึ่งใหญ่กว่าข้อตกลง TPP (ข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก) โดยครอบคลุมจีดีพีรวมเพียงร้อยละ ๑๓ และประชากรคิดเป็นร้อยละ ๗ เท่านั้น รวมทั้งยังเป็นความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีใต้และจีนเป็นครั้งแรก

ภายใต้กรอบข้อตกลงฉบับนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการลดหรือยกเลิกอัตราภาษีศุลกากรอย่างค่อยเป็นค่อยไปและสร้างกฎกติกาด้านการค้าให้เป็นระบบเดียวกัน โดยมีความเป็นไปได้มากขึ้นที่ธุรกิจญี่ปุ่นจะเกิดการขยายตัวในภาคการส่งออกจากแหล่งผลิตในภูมิภาคอาเซียนไปยังจีนและสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโซ่อุปทานชิ้นส่วนรถยนต์ที่เปราะบางอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โดยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะการส่งออกชิ้นส่วนรถยนต์จะขยายตัวมากขึ้น

โดยที่การส่งออกไปยังจีนจะมีการยกเลิกภาษีศุลกากรทันทีเมื่อมีผลบังคับใช้ต่อชิ้นส่วนเครื่องยนต์เบนซินซึ่งปัจจุบันมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ ๓ ส่วนการส่งออกสินค้าอุปโภคจะมีการยกเลิกภาษีศุลกากรต่อสินค้าประเภทสุรากลั่นโซจูที่ส่งออกไปยังเกาหลี และหอยเชลล์หรือเห็ดล่าแซ่ (เห็ดล่าสาเก) ที่ส่งออกไปยังจีน ส่วนสินค้าอุปโภคที่นำเข้าญี่ปุ่นที่จะไม่เข้าข่ายรายการสินค้าที่มีการลดภาษีศุลกากรคือสินค้าทางการเกษตร ๕ รายการ ได้แก่ ข้าวและข้าวสาลี เนื้อวัว เนื้อหมู ผลิตภัณฑ์นม และพืชให้ความหวาน ทั้งนี้เนื่องจากมี

ความกังวลกับผลกระทบต่อเกษตรกรภายในประเทศ จึงทำให้ชะลอการกำหนดให้เป็นสินค้าเสรีออกไปอย่างไรก็ตาม อัตราการยกเลิกภาษีศุลกากรต่อสินค้าทางการเกษตร ป่าไม้ และประมงและสินค้าอุตสาหกรรมที่มีถึงร้อยละ ๙๑ ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับข้อตกลง TPP หรือความตกลง EPA (ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ) ระหว่างญี่ปุ่น-อียู นอกจากนี้ ญี่ปุ่นที่ให้ความสำคัญกับการผลักดันการค้าเสรีระดับพหุภาคีจะมีบทบาทนำแล้ว ยังถูกถามถึงความเป็นผู้นำในเรื่องนี้ต่อไปในอนาคตอีกด้วย

บรรยากาศลงนามความตกลง RCEP ระหว่างผู้นำ ๑๕ ประเทศ ผ่านระบบออนไลน์ (ที่มา : Nikkei, 2020 เข้าถึงเว็บไซต์ <https://www.nikkei.com/article/DGXMZO66249440V11C20A1I00000/>)

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ญี่ปุ่นอยู่ระหว่างการกำหนดกฎกติกาที่ทันสมัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลระหว่างอียู สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ อาทิ ภายใต้ข้อตกลง TPP (ข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก) โดยหวังว่าจะมีบทบาทนำด้านการเผยแพร่และส่งต่อข้อมูลผ่านการเจรจาการค้า อย่างไรก็ตาม ได้มีการบรรจุข้อกำหนดที่ห้ามร้องขอข้อมูลด้านเทคโนโลยีหรือร้องขอธุรกิจต่างชาติ

ให้ตั้งเซิร์ฟเวอร์ไว้ภายในประเทศของตน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการกิจกรรมทางธุรกิจได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ ยังมีกำหนดหน้าที่ในส่วนข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล อาทิ ข้อมูลโรงงาน เครื่องจักร หรือการผลิต ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลอย่างอิสระไร้พรมแดน ทั้งนี้ ในส่วนของ RCEP ยังชะลอการจัดตั้งกฎกติการะดับสูงอย่างที่เคยมีมาถึงตอนนี้เพื่อจัดการรับมือกับจีน

๓. ความร่วมมือด้านการแพทย์และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

นายโยชิฮิเดะ ซูงะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ได้เน้นย้ำความคิดในการร่วมมือและจัดการมาตรการรับมือกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำ ๓ ประเทศ ญี่ปุ่น จีน และเกาหลี ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งถือเป็นการประชุมระหว่างประเทศของผู้นำครั้งแรกของนายโยชิฮิเดะสำหรับความคิดดังกล่าวเพื่อให้บริการทางการแพทย์และการประกันสุขภาพที่มีคุณภาพที่ดีต่อประชาชนทุกคน อาทิ การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ในวงเงินมากกว่า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์ให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน

สำหรับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้แถลงต่อที่ประชุมเกี่ยวกับแนวทางที่มุ่งทำให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้เป็นศูนย์ภายในปี ๒๕๕๓ หรือ ๓๐ ปีข้างหน้า โดยกล่าวว่า การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลก พวกเราไม่มีเวลาเหลืออย่างเปล่าประโยชน์ ซึ่งญี่ปุ่นมุ่งให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมด้วยนวัตกรรมใหม่ตามสภาพการณ์ภายในภูมิภาคเอเชียและให้ความช่วยเหลือทุกด้านในการจัดการเปลี่ยนมาใช้พลังงานและทำให้ปลอดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม

๔. มุ่งสร้างมหาสมุทรอินเดียที่มั่งคั่งและสันติ

นายโยชิฮิเดะ ได้เน้นย้ำต่อที่ประชุมเกี่ยวกับในการสร้างมหาสมุทรอินเดียที่มั่งคั่งและสันติระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น ซึ่งผู้นำแต่ละประเทศเห็นชอบร่วมกันในการเดินทางสร้างความร่วมมือที่จำเป็นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาภายในภูมิภาค เช่น ปัญหาเกาหลีเหนือ ปัญหาทะเลจีนใต้ ได้แสดงจุดยืนของญี่ปุ่นอย่างแข็งกร้าว ส่วนประเด็นปัญหาการลักพาตัวชาวญี่ปุ่นไปยังเกาหลีเหนือ นั้น ต่างได้รับการช่วยเหลืออย่างแรงกล้าจาก

ผู้นำหลายประเทศในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งญี่ปุ่นต้องการแสดงจุดยืนดังกล่าวในเวทีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนในอนาคตเช่นเดียวกัน

๕. มุมมองญี่ปุ่นต่อปฏิริยาและความคาดหวังของผู้นำประเทศ

เวียดนาม

นายกรัฐมนตรีเวียดนาม ในฐานะประธานเจ้าภาพการประชุมสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ได้แสดงความคาดหวังว่า RCEP จะนำมาซึ่งความมั่นคงให้กับประชาชนในภูมิภาค รวมทั้งธุรกิจของประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

เกาหลีใต้

ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ได้กล่าวว่า ท่ามกลางวิกฤติระดับโลกจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ แต่มีการขับเคลื่อนของประชาคมเศรษฐกิจขนาดใหญ่และส่งสัญญาณเตือนต่อระบบการค้าแบบอนุรักษนิยม ซึ่งถือว่ามี ความหมายอย่างยิ่งใหญ่ที่จะทำให้โลกรู้ถึงความสำคัญของการค้าแบบเสรี โดยทำให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนระหว่างกันผ่าน RCEP ซึ่งทำให้อุปสรรคด้านการค้าลดน้อยลงและทำให้เอาชนะกับวิกฤติในขณะนี้ ทั้งนี้ เกาหลีใต้จะลงนามข้อตกลง FTA ระหว่างญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก โดยมีข้อแนะนำในการลดภาษีสินค้าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสุราพื้นเมืองเกาหลี เบียร์และสุราพื้นเมืองญี่ปุ่น

จีน

นายกรัฐมนตรีจีน ได้กล่าวว่า การบรรลุข้อตกลง RCEP นี้ ถือเป็นชัยชนะทางการค้าเสรีและแนวคิดการค้าแบบพหุภาคี และเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะเป็นเขตการค้าเสรีขนาดใหญ่ที่สุดที่เกิด

จากความสามารถในการพัฒนาที่แฝงอยู่ในตัวประชากรที่มีมากที่สุดในโลก ถือเป็นวิถีทางที่ถูกต้องของมนุษยชาติกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่จะนำมาซึ่งความหวังและแสงสว่างให้กับประชาชนในภูมิภาคภายใต้สถานการณ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ จะไม่ใช่การเผชิญหน้า แต่จะต้องเป็นหนทางที่มีร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อผลประโยชน์ที่มีร่วมกันของทุกประเทศด้วยความร่วมมืออย่างเสรีกับความช่วยเหลือประชาชนที่ลงเรือลำเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือระดับพหุภาคี อีกทั้ง การลดภาษีศุลกากรระหว่างญี่ปุ่นกับจีนถือเป็นความก้าวหน้าที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการค้าเสรีที่ยิ่งใหญ่ภายในภูมิภาค

นอกจากนี้ จีนต้องการขยายอำนาจทางเศรษฐกิจโดยเป็นผู้นำในการสร้างกรอบการค้าระดับพหุภาคีท่ามกลางกระแสความขัดแย้งกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งประธานาธิบดีจีนได้แสดงท่าทีในการทำลายกติกาสากลในการผูกขาดและแนวคิดอนุรักษนิยมทางการค้าพร้อมกล่าวว่า จีนจะกระชับความร่วมมือระดับพหุภาคีและระดับภูมิภาค โดยต้องการควบคุมการค้าของสหรัฐอเมริกาแบบอนุรักษนิยม

อินโดนีเซีย

ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย กล่าวว่า RCEP จะสร้างผลประโยชน์ระหว่างกัน และนำพาสันติสุข ความมั่นคง และความมั่งคั่งในภูมิภาค อีกทั้งนำมาซึ่งความหวังใหม่ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

๖. ความกังวลของญี่ปุ่นต่ออิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนในไทย

จากการลงนามข้อตกลง RCEP มีความเป็นไปได้ว่าจีนจะเร่งเดินหน้าในการขยายธุรกิจไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน โดยไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน การสร้างโรงงานมีจำนวนเงินลงทุนโดยตรงจากจีนในปีที่แล้วตลอดระยะเวลา ๑ ปี

สูงถึง ๗.๓๘ หมื่นล้านบาท หรือประมาณ ๒.๕ แสนล้านเยน ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๙๐ ภายในระยะเวลา ๕ ปี

โดยไทยเป็นฐานการลงทุนของธุรกิจญี่ปุ่นกว่า ๕,๐๐๐ บริษัท ซึ่งผู้ผลิตจำนวนมาก อาทิ บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ มีการสร้างโรงงานภายในประเทศ ซึ่งที่ผ่านมา การลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นสูงเป็นอันดับหนึ่งแต่จีนกลับไล่ตามหลังญี่ปุ่นอยู่ในขณะนี้ โดยในปีนี้เป็นบริษัทรถยนต์ยักษ์ใหญ่ของจีน “Great Wall Motor” ได้ซื้อโรงงานของบริษัท เจนเนอรัล มอเตอร์ส (ประเทศไทย) ของสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในจังหวัดระยองของไทย และมีแผนเริ่มการผลิตตั้งแต่ปีหน้าเป็นต้นไป ซึ่งหมายถึงการรุกคืบของธุรกิจจีนในไทยซึ่งมีอุตสาหกรรมรถยนต์ของญี่ปุ่นอยู่อย่างหนาแน่น

บทวิเคราะห์

การลงนาม RCEP ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอาเซียนที่ส่งเสริมการค้าอย่างเสรีในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยญี่ปุ่นซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศคู่ค้าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในภูมิภาค คาดว่าจะได้รับอานิสงส์จากการลดภาษีศุลกากร โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม ได้กว้างมากขึ้นในระดับภูมิภาคซึ่งจะช่วยเติมเต็มสิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ข้อตกลงเดิมที่เคยมีมาในระดับทวิภาคีหรือระหว่าง ๒ ประเทศ เช่น FTA JTEPA นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้ญี่ปุ่นนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ เข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าและลงทุน ถึงแม้ว่าญี่ปุ่นจะมีความกังวลบางอย่างจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนซึ่งรุกคืบไปทั่วทุกมุมโลก ญี่ปุ่นจำเป็นต้องเร่งหาหนทางเพื่อสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจระหว่างจีน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่น่าจับตามองอย่างยิ่งว่า นับจากนี้ไป ญี่ปุ่นจะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแบบใดเข้ามาประยุกต์ใช้ ผู้เขียนเชื่อว่าความสามารถนี้เป็นจุดแข็งของญี่ปุ่นที่ทั่วโลกต่างให้ความเชื่อมั่นยอมรับ และถือเป็นแม่แบบในการจัดการระบบทางด้านการค้าและเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดีประเทศหนึ่ง รวมถึงไทยซึ่งได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจำเป็นต้อง

เรียนรู้เทคโนโลยีเหล่านี้และปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อช่วยให้จัดการข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งน่าจะเกิดผลดีต่อธุรกิจญี่ปุ่นในฐานะเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่มีการลงทุนในหลายภาคส่วนของไทย โดยมองว่าหากนำเทคโนโลยีของญี่ปุ่นมาใช้ อาจจะทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลหรือการจัดการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การรุกคืบของธุรกิจจีนในไทยหรือประเทศอื่นทั่วโลก เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้ในความสามารถที่มีอยู่ในประเทศนี้ เช่นเดียวกัน ทั้งด้านการค้าและเทคโนโลยี อย่างที่ทราบกันดีว่า ในด้านการค้ามูลค่าการค้าไทย-จีนอยู่ในระดับที่สูง โดยไทยนำเข้าสินค้าจากจีนมากที่สุด ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๗,๒๘๙.๗๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายใต้กรอบ FTA (ข้อมูลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ) และด้านการพัฒนาทางเทคโนโลยี จีนมีความเจริญก้าวหน้าแบบก้าวกระโดดเป็นอย่างมาก อาทิ อุตสาหกรรมรถยนต์ รถไฟฟ้าความเร็วสูง อุปกรณ์มือถือหรืออุปกรณ์ smart device ดังนั้น ไทยซึ่งอยู่ตรงกลางในฐานะประเทศคู่ค้าของทั้งสองประเทศนี้เข้ามาปรับใช้ให้สอดคล้องในแต่ละภาคส่วนให้เกิดความเหมาะสม โดยไม่กระทบความสัมพันธ์ด้านการค้าและเศรษฐกิจ ซึ่งเชื่อว่า รัฐบาลและนักธุรกิจไทยต่างมองเห็นจุดนี้ เมื่อ RCEP มีผลใช้บังคับแล้วย่อมทำให้เกิดสิทธิประโยชน์ระหว่างประเทศได้มากยิ่งขึ้นและจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและฝ่าวิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระดับโลกนี้ไปได้

ในส่วนของรัฐสภาไทย จำเป็นต้องให้ความสำคัญเห็นชอบรายละเอียดที่ส่งผลกระทบต่อไทย รวมทั้งกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องตามข้อตกลง รวมทั้ง

พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลและดำเนินการให้ทันสมัยอยู่เสมอ อาทิ การป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล การป้องกันการโจรกรรมข้อมูลทางเว็บไซต์ ทั้งนี้ หากไทยมีความพร้อมด้านกฎหมายในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องย่อมทำให้ไทยก้าวเข้าสู่ระบบการค้าเสรีได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี อย่างแน่นอน

หมายเหตุ

* โซ่อุปทาน (Supply Chain) หรือ เครือข่ายลอจิสติกส์ คือ การใช้ระบบของหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากร มาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการ จากผู้จัดหาไปยังลูกค้า กิจกรรมของโซ่อุปทาน (Supply Chain) จะแปรสภาพทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ และวัสดุอื่น ๆ ให้กลายเป็นสินค้าสำเร็จ แล้วส่งไปจนถึงลูกค้าคนสุดท้าย (ผู้บริโภค หรือ End Customer) ในเชิงปรัชญาของโซ่อุปทาน (Supply Chain) นั้น วัสดุที่ถูกใช้แล้ว อาจจะถูกนำกลับมาใช้ใหม่ที่จุดไหนของโซ่อุปทาน (Supply Chain) ก็ได้ ถ้าวัสดุนั้นเป็นวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recyclable Materials) โซ่อุปทาน (Supply Chain) มีความเกี่ยวข้องกับโซ่คุณค่า (Value Chain) ที่มา <https://sites.google.com/site/nasiclogistics2016/bth-thi-1-khwam-ru-phun-than-sahrab-kar-cad-kar-lo-ci-sti-ks-laea-so-xupthan/khwam-hmay>

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (๒๕๖๓).

การค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศคู่เจรจา FTA. สืบค้นวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓. จาก http://www.thaifta.com/thaifta/Portals/0/tradefta_%20feb63-hk.pdf

ปิติ ศรีแสงนาม. (๒๕๖๓). 5 ประเด็นเข้าใจผิดเกี่ยวกับ RCEP. สืบค้นวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔. จาก <https://www.the101.world/5-mis-understandings-about-rcep/>

ฐานเศรษฐกิจ. (๒๕๖๓). สรุป “RCEP” คือ? ไทยได้ประโยชน์อย่างไรกับข้อตกลงการค้าเสรีใหญ่สุดของโลก. สืบค้นวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓. จาก https://www.thansettakij.com/content/Macro_econ/456905

ภาษาญี่ปุ่น

朝日新聞 [Asahishinbun]. (2020). 日本が急いだRCEP合意 あの国を「中から変える」. <https://www.asahi.com/articles/ASNCH7JN8NCHULFA00K.html> (観覧日: 16/11/2020)

NHK. (2020a). RCEP 15カ国が協定に署名 世界人口の約3割 巨大自由貿易圏に. https://www3.nhk.or.jp/news/html/2020/11/15/k10012713351000.html?utm_int=news-politics_contents_list-items_039 (観覧日: 17/11/2020)

NHK. (2020). RCEP 合意で関税はどうなる?. https://www3.nhk.or.jp/news/html/2020/11/15/k10012713761000.html?utm_int=news-politics_contents_list-items_036 (観覧日: 17/11/2020)

NHK. (2020). 【RCEP 合意】各国の反応とねらい. https://www3.nhk.or.jp/news/html/2020/11/15/k10012713481000.html?utm_int=news-politics_contents_list-items_038 (観覧日: 17/11/2020)

NHK. (2020). 菅首相 ASEAN 諸国に医療支援 RCEP あす合意へ.

https://www3.nhk.or.jp/news/html/2020/11/14/k10012712371000.html?utm_int=news-politics_contents_list-items_049 (観覧日: 17/11/2020)

日経新聞 [Nikkeishimbun]. (2020). RCEP、15カ国が署名 世界貿易3割の大型協定に. <https://www.nikkei.com/article/DGXMZO66249440V11C20A1I00000/> (観覧日: 16/11/2020)

日経新聞 [Nikkeishimbun]. (2020). 中国、RCEP 署名で高まる存在感 日本はインド取り込めず. <https://www.nikkei.com/article/DGXMZO66255190W0A111C2NN1000/> (観覧日: 16/11/2020)

日本農業新聞 [The Japan Agricultural News]. RCEP、重要品目を除外 合意案はTPPより低水準. <https://www.agrinews.co.jp/p52375.html> (観覧日: 16/11/2020)

JIIJ. (2020). RCEP、91%関税撤廃 世界最大の自由貿易圏に—中韓と初の協定・15カ国署名. <https://www.jiji.com/jc/article?k=2020111500129&g=pol> (観覧日: 16/11/2020)

清水一史. (2020). RCEP の重要性と日本・ASEAN. <http://www.world-economic-review.jp/impact/article1539.html> (観覧日: 16/11/2020)